

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl samosoudcem Martinem Kopou ve věci

žalobce: **E. N. Y. A. K.**
státní příslušnost: X
zastoupen advokátem JUDr. Hugem Körblem
Hybernská 1007/20, 110 00 Praha 1

proti
žalované: **Komise pro rozhodování ve věcech pobytu cizinců**
náměstí Hrdinů 1634/3, 140 21 Praha 4

v řízení o žalobě proti rozhodnutí žalované ze dne 29. 8. 2024, č. j. MV-108179-4/SO-2024,

takto:

- I. Rozhodnutí žalované ze dne 29. 8. 2024, č. j. MV-108179-4/SO-2024, *se ruší* a věc *se vrací* žalované k dalšímu řízení.
- II. Žalovaná je povinna zaplatit žalobci na náhradě nákladů řízení částku 9 800 Kč k rukám jeho zástupce JUDr. Huga Körbla, advokáta do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

Odůvodnění:

I. Podstata věci

1. Žalobce neúspěšně žádal o udělení dlouhodobého víza za účelem studia na vysoké škole. Úkolem soudu bylo přezkoumat, zda v jeho případě existovaly dostatečně vážné pochybnosti o tom, že tento účel skutečně hodlá plnit.

II. Rozhodnutí správních orgánů

2. Žalobce podal dne 19. 3. 2024 na Velvyslanectví České republiky v Akkře žádost o udělení dlouhodobého víza za účelem studia. K žádosti doložil potvrzení o přijetí ke studiu navazujícího magisterského programu *Conflict and Democracy Studies* na Fakultě sociálních studií Masarykovy univerzity v Brně ze dne 30. 1. 2024. Tento program se vyučuje v anglickém jazyce. Předpokládaná doba studia byla od 1. 9. 2024 do 31. 7. 2026
3. Dne 25. 4. 2024 velvyslanectví provedlo se žalobcem pohovor. Pokládalo mu dotazy ohledně jeho zaměstnání, předchozího vzdělání, motivace k dalšímu studiu, volby příslušného studijního programu a země, kde chce studovat, nebo jeho znalostí o mezinárodním dění.
4. Rozhodnutím ze dne 17. 5. 2024 Ministerstvo vnitra, odbor azylové a migrační politiky („OAMP“) žalobce informovalo o neudělení víza z důvodu podle § 56 odst. 1 písm. a) zákona o pobytu. OAMP měl za to, že se i přes provedení pohovoru nebo vyhodnocení předložených dokladů nepodařilo *ověřit údaje uvedené v žádosti* o dlouhodobé vízum, týkající se účelu pobytu žalobce na území České republiky.
5. Podle OAMP žalobce sice splnil všechny formální podmínky pro udělení víza. Nedokázal ale přesvědčivě ozřejmit důvody, pro které o vízum žádá. K volbě studijního programu žalobce uvedl, že by chtěl být politickým analytikem. Hodlá pracovat pro nevládní organizace nebo mezinárodní instituce v Africe, šířit mírové myšlenky a řešit konflikty. Přesto však na podrobné otázky ohledně současných válečných konfliktů nedokázal řádně odpovědět. Řekl jen, že konflikty jsou v Burkině Faso, Afghánistánu a Pákistánu, na rusko-ukrajinský konflikt si nemohl vzpomenout. A na otázku, co se děje v Palestině řekl, že jde o válku mezi Araby a muslimy. Sídlo Organizace spojených národů je podle něj v Addis Abebě. Organizaci UNICEF definoval jako nevládní organizaci, která uklidňuje konflikty a nastoluje mír. Nepřesvědčil tedy OAMP, že se skutečně o současný svět a jeho konflikty či světové organizace zajímá a má poznatky. Jeho tvrzení, že chce studiem na území získat vzdělání, aby pracoval v nevládních organizacích a řešil konflikty, proto vyznívá nepravděpodobně a nevěrohodně.
6. Kromě toho žalobce po výzvě, aby uvedl vše, co ví o jeho plánovaném vysokoškolském studiu, a aby uvedl program, obor, obsah a formu studia, pouze stručně odpověděl, že se jedná o dvouletý magisterský program. Na doplňující otázku jen vyjmenoval názvy několika studijních předmětů, ale nezmínil se, jakou nauku obsahují a co se naučí. Pouze obecně k tomuto tématu uváděl, že dostane přehled řešení konfliktů na sociální a mezinárodní úrovni, studium mu dá povědomí, jak válečný konflikt sabotuje demokracii v zemi a jak se mu vyhnout. Motivaci ke studiu na území Česka zdůvodnil jen tím, že Česko je klidnou zemí a Masarykova univerzita nabízí kvalitní vzdělání. V domovském státě nestuduje, protože mu podle jeho názoru studium v zahraničí otevře nové obzory a diplom je více uznávaný.
7. Žalobce požádal o nové posouzení důvodů neudělení víza. Žalovaná dne 29. 8. 2024 pod č. j. MV-108179-4/SO-2024, této žádosti nevyhověla, protože shledala, že je zde důvod pro neudělení dlouhodobého víza za účelem studia podle § 56 odst. 1 písm. a) zákona o pobytu cizinců („rozhodnutí žalované“). Žalovaná uvedla, že žadatel o vízum by kromě splnění povinných formálních náležitostí měl již v době podání žádosti o vízum disponovat dostatečnými znalostmi týkajícími se účelu pobytu. Musí zejména (1) dokázat poskytnout konkrétní informace o náplni studia, jeho průběhu, zakončení a budoucím využití (tj. musí

podrobně znát podmínky a průběh studia). Dále musí (2) znát na potřebné úrovni jazyk, v němž se bude studium realizovat. A měl by (3) též umět objasnit volbu země (tj. vědět konkrétně, proč si vybral ke studiu Českou republiku), vzdělávací instituce a studijního programu. Kromě toho by měl (4) uvěřitelně vysvětlit motivaci ke zvolenému studiu a jeho budoucí využití ve svém životě. Na základě těchto znalostí lze hodnotit plnění budoucího účelu pobytu a vyloučit tím riziko zneužití víza.

8. Podle žalované ale žalobce neměl k dispozici dostatečné informace o zamýšleném účelu pobytu. S ohledem na obsah jeho výpovědi u pohovoru není jeho záměr studovat v Česku věrohodný. Žalobce neměl dostatečné informace o budoucím pobytu na území. Nezvládl ani konkrétně a přesvědčivě vysvětlit, proč se rozhodl studovat v Česku a na dané vysoké škole či proč nemá zájem o studium v domovské zemi. Rovněž neuvedl relevantní skutečnosti týkající se samotného studia a motivace k němu. Žádost o dlouhodobé vízum je tak podle žalované pouze formální záminkou pro získání dlouhodobého pobytového oprávnění v Česku. Jsou zde pochybnosti o skutečném a vážném zájmu žalobce plnit tvrzený účel pobytu. Svůj úmysl studovat v průběhu řízení dostatečně a bez pochybností neprokázal.
9. Žalovaná odkázala na čl. 20 odst. 2 písm. f) směrnice 2016/801 o podmínkách vstupu a pobytu státních příslušníků třetích zemí za účelem výzkumu, studia, stáže, dobrovolnické služby, programů výměnných pobytů žáků či vzdělávacích projektů a činnosti au-pair („studijní směrnice“). Toto ustanovení umožňuje zamítnout žádost mimo jiné v případě, že členský stát má důkazy nebo závažné a objektivní důvody k domněnce, že by státní příslušník třetí země v zemi pobýval za jiným účelem, než pro který žádá o přijetí. Správní orgány však podle judikatury nemají povinnost zjišťovat konkrétní skutečnosti, tj. za jakým konkrétním účelem hodlá cizinec pobyt zneužít. Žalovaná má za to, že pokud zde jsou objektivní důvody k domněnce o možném zneužití víza, pak lze rozhodnout o jeho neudělení podle § 56 odst. 1 písm. a) zákona o pobytu cizinců.

III. Žaloba

10. Žalobce nesouhlasí, že by neměl v úmyslu plnit budoucí účel pobytu. Svůj opačný závěr žalovaná řádně nezdůvodnila. Obsah pohovoru je třeba hodnotit komplexně a ne tendenčně.
11. Žalovaná odůvodňuje neudělení dlouhodobého víza pochybnostmi o tom, že žalobce bude plnit účel pobytu. Má za to, že žalobce nebude plnit účel pobytu a hodlá zneužít pobyt za jiným účelem. Tento důvod řadí pod § 56 odst. 1 písm. a) zákona o pobytu cizinců. Zneužití víza k jinému účelu je však důvodem pro jeho neudělení podle § 56 odst. 1 písm. h) zákona o pobytu cizinců. Tuto vadu již žalované v minulosti vytýkal i Krajský soud v Brně v rozsudku ze dne 31. 1. 2024, č. j. 31 A 13/2023-45.
12. Ke své žádosti žalobce doložil veškeré požadované dokumenty. Již to, že žalobce věnoval množství času a peněz k tomu, aby si tyto dokumenty opatřil, svědčí o upřímnosti jeho zájmu o studium. Žalobce si vybral magisterské studium, které odpovídá tomu, co doposud vystudoval, co ho zajímá a čím se zabývá. Odkázal na bod 14 odůvodnění studijní směrnice, podle kterého by se v zájmu podpory celé Evropy jako význačného světového centra pro studium a stáže měly zlepšit a zjednodušit podmínky vstupu a pobytu pro ty, kteří by rádi za tímto účelem přišli do Unie.

13. Z čl. 20 odst. 2 písm. f) studijní směrnice plyne, že pobytové oprávnění za účelem studia se má spíše udělovat než neudělovat. A pokud se nemá udělit, důvodem musí být buď důkazy, nebo závažné a objektivní důvody k domněnce o pobývání za jiným účelem. V případě žalobce ovšem takové důkazy ani objektivní důvody k domněnce o neplnění budoucího účelu víza neexistují. Žalovaná ani neuvedla, o jaký jiný účel pobytu by žalobci mělo ve skutečnosti jít.

IV. Vyjádření žalované k žalobě

14. Podle žalované z pohovoru provedeného s žalobcem vyplývají dostatečné závažné a objektivní důvody pro neudělení víza podle § 56 odst. 1 písm. a) zákona o pobytu cizinců. Žalobce pouze obecně nesouhlasí se závěry žalované. Nespecifikuje však, v čem je považuje za nesprávné.
15. Žalovaná odkázala na dva rozsudky vydané Městským soudem v Praze (ze dne 15. 10. 2014, č. j. 9 A 139/2011-65, a ze dne 23. 3. 2018, č. j. 6 A 85/2015-34), ze kterých plyne, že správní orgány nemají povinnost zjišťovat konkrétní skutečnosti, tj. za jakým konkrétním účelem hodlá žalobce pobyt zneužít. Zopakovala, že v případě, že správní orgány nemají důkazy, ale pouze závažné a objektivní důvody vedoucí k domněnce o zneužití víza za jiným účelem, pak lze použít § 56 odst. 1 písm. a) zákona o pobytu cizinců. Hranice mezi tímto ustanovením a § 56 odst. 1 písm. h) zákona o pobytu cizinců může být v praxi tenká. Použití prvně uvedeného ustanovení však v podobné věci připustil např. Krajský soud v Brně v rozsudku ze dne 25. 1. 2024, č. j. 62 A 82/2022-46. V tomto rozsudku krajský soud mimo jiné uvedl, že důkazní břemeno ohledně prokázání účelu budoucího pobytu tíží žadatele.
16. Z opatrnosti žalovaná s odkazem na usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 7. 2009, č. j. 8 Afs 51/2007-87, dodala, že samotné použití nesprávného důvodu pro neudělení víza není vadou, která by měla vliv na zákonnost rozhodnutí. I pokud by se podle názoru soudu měl použít § 56 odst. 1 písm. h) zákona o pobytu cizinců, tak by výsledek řízení zůstal stejný, tj. vízum by žalobce nezískal.

V. Hodnocení soudu

a. Základní právní rámec posuzování žádostí o udělení dlouhodobého víza za účelem studia

17. S ohledem na unijní rozměr věci je třeba příslušná ustanovení zákona o pobytu cizinců upravující důvody pro neudělení dlouhodobého víza, resp. dlouhodobého pobytu za účelem studia vykládat eurokonformně. To především znamená, že by k zamítnutí žádosti žalobce o dlouhodobé vízum bylo možné přistoupit pouze v případě, že by tu byl některý z důvodů předvídaných studijní směrnici.
18. Soudní dvůr již v rozsudku ze dne 10. 9. 2014 ve věci C-491/13, *Ben Alaya*, uvedl, že čl. 12 tehdejší směrnice č. 2004/114/ES (kterou později nahradila studijní směrnice) musí být vykládán v tom smyslu, že dotčený členský stát je *povinen přijmout na své území* státního příslušníka třetí země, který hodlá na jeho území pobývat déle než tři měsíce za účelem studia, pokud: (a) tento státní příslušník splňuje podmínky přijímání taxativně stanovené v čl. 6 a 7 směrnice a (b) členský stát vůči němu neuplatňuje některý z výslovně ve směrnici uvedených důvodů pro odepření povolení k pobytu. Z toho plyne, že *na udělení pobytového oprávnění za účelem studia ve smyslu směrnice existuje právní nárok*. To platí i v případě, že si cizinec žádá o dlouhodobé vízum (a nikoli o dlouhodobý pobyt), přestože u dlouhodobých

víz zákon o pobytu cizinců obecně existenci právního nároku vylučuje (§ 51 odst. 2 zákona o pobytu cizinců).

19. V souladu s čl. 20 odst. 1 studijní směrnice členský stát žádost zamítne, pokud cizinec nesplní obecné podmínky stanovené v článku 7, příslušné zvláštní podmínky stanovené v článku 11, nebo předloží doklady, které získal podvodně nebo jsou padělané či pozměněné. Nad rámec původní směrnice 2004/114/ES pak studijní směrnice v čl. 20 odst. 2 upravuje několik fakultativních důvodů zamítnutí žádosti. Jedním z nich je podle písm. f) situace, ve které má členský stát „důkazy nebo závažné a objektivní důvody k domněnce, že státní příslušník třetí země by v zemi pobýval za jiným účelem, než pro který žádá o přijetí“.
20. Z toho plyne, že pokud žadatel prokáže splnění obecných a zvláštních podmínek podle čl. 7 a 11 studijní směrnice, a správní orgán vůči němu uplatňuje některý z důvodů pro neudělení pobytového oprávnění, pak *je na tomto správním orgánu, aby náležitě prokázal naplnění tohoto důvodu*. Jinými slovy, žadatel nese důkazní břemeno ohledně naplnění obecných a zvláštních podmínek vyžadovaných studijní směrnicí pro udělení pobytového oprávnění. A správní orgán nese důkazní břemeno ohledně důvodu pro neudělení pobytového oprávnění. Proto soud v tomto případě nesouhlasí s právním názorem Krajského soudu v Brně vyjádřeném v rozsudku ze dne 25. 1. 2024, č. j. 62 A 82/2022-46, na který odkazuje žalovaná ve svém vyjádření k žalobě.
21. Obecně lze se správními orgány souhlasit, že samotné předložení obligatorních náležitostí k žádosti o udělení dlouhodobého víza za účelem studia automaticky neznamená, že vízum musí být cizinci uděleno. Ze studijní směrnice jasně vyplývá, že správní orgány mohou zkoumat, zda žadatel nemá v úmyslu zneužít vízum, např. k jinému než deklarovanému účelu. Zamítnout žádost o vízum ovšem lze, pouze pokud správní orgány mají k dispozici buď (i) důkazy nebo (ii) závažné a objektivní důvody, které směřují k domněnce, že by státní příslušník třetí země by v zemi pobýval za jiným účelem, než pro který žádá o přijetí.
22. Odůvodnění studijní směrnice v bodě 14 na jednu stranu hovoří o potřebě zlepšit a zjednodušit podmínky vstupu a pobytu pro ty, kteří by do Evropské unie rádi přišli za účelem studia. V bodě 41 však zároveň stanoví jasná pravidla sloužící jako prevence zneužívání a nesprávného využívání řízení o pobytových žádostech. Uvádí, že „[v] případě pochybností ohledně důvodů žádosti o přijetí by členské státy měly mít možnost provést příslušné kontroly nebo požadovat doložení některých skutečností, tak aby v jednotlivých případech mohly posoudit, jakému výzkumu, studiu, stáži, dobrovolnické službě, programu výměnných pobytů žáků nebo vzdělávacímu projektu či činnosti au-pair se žadatel hodlá věnovat“.
23. Výkladem některých aspektů čl. 20 odst. 2 písm. f) studijní směrnice, které jsou relevantní i pro nyní posuzovanou věc, se zabýval Soudní dvůr v rozsudku ze dne 29. 7. 2024 ve věci C-14/23, *Perle* („rozsudek *Perle*“). Soudní dvůr v bodě 48 tohoto rozsudku uvedl, že žádost o přijetí lze zamítnout pouze tehdy, pokud zneužívající povaha žádosti o pobytové oprávnění „dostatečně zjevně vyplývá ze všech relevantních skutečností“, které mají správní orgány při posuzování žádosti k dispozici.
24. Příkladem pak Soudní dvůr uvádí, že nesrovnalosti ve studijním plánu žadatele mohou představovat jednu z objektivních okolností přispívajících ke zjištění zneužití. Avšak pouze za předpokladu, že jsou tyto nesrovnalosti dostatečně zjevné a posuzují se ve světle všech konkrétních okolností projednávaného případu. Například změna oboru, jakožto obvyklá

okolnost během vysokoškolského studia, nemůže sama o sobě postačovat k prokázání, že žadatel nemá v úmyslu skutečně studovat. Stejně tak pouhá okolnost, že zamýšlené studium přímo nesouvisí se sledovanými profesními cíli, nutně nesvědčí o neexistenci skutečného záměru studovat odůvodňujícího žádost o přijetí.

25. Jelikož jsou okolnosti každé jednotlivé žádosti specifické, je podle Soudního dvora potřeba, aby správní orgány prováděly příslušné kontroly a požadovaly doložení konkrétních skutečností. Jedině tak mohou správní orgány žádost individuálně posoudit a případně vyzvat žadatele k podání příslušného upřesnění a vysvětlení.
26. Co se týče povahy zjištění, která správní orgán musí opatřit, aby mohl žádost zamítnout z důvodu uvedeného v čl. 20 odst. 2 písm. f) studijní směrnice, tak lze odkázat na stanovisko generálního advokáta de la Toura ve věci *Perle* ze dne 16. 11. 2023. Generální advokát v bodě 59 stanoviska vychází z toho, že se jedná o předběžné posouzení. Správní orgány by měly „pouze“ hypoteticky určit úmysly žadatele, pokud jde o cíl jeho pobytu.
27. Jedná se tedy o odlišné posouzení ve srovnání s čl. 21 odst. 1 písm. d) studijní směrnice, který upravuje důvody pro odnětí nebo neprodloužení pobytového oprávnění. Při jeho použití už musí správní orgány disponovat věcnými zjištěními o objektivních okolnostech (typicky situace, ve kterých cizinec nezačal příslušné studium nebo jej přerušil či předčasně ukončil, nebo vykonává výdělečnou činnost překračující maximální povolený počet hodin, či bydlí daleko od místa studia, dokonce i na území jiného členského státu). Jak uvedl generální advokát v bodě 60 svého stanoviska, „[k] takovým zjištěním lze dospět obtížněji, pokud byla žádost podána v době, kdy státní příslušník třetí země ještě pobývá mimo území dotyčného členského státu.“
28. K čl. 20 odst. 2 písm. f) studijní směrnice se pak generální advokát v bodě 61 stanoviska vyjádřil v tom smyslu, že k prokázání může sloužit jakýkoli důkaz. Dodal, že „důvody, z nichž příslušný orgán vychází, musí být ‚objektivní a závažné‘, což znamená, že tento orgán musí mít stále a pevné důvody, jež jsou výsledkem individuálního přezkumu žádosti odůvodňujícího její zamítnutí.“
29. Podle bodu 63 stanoviska generálního advokáta nepostačuje pouhé zpochybnění cíle a účelu žádosti správním orgánem. Je zapotřebí, aby správní orgán „byl přesvědčen o tom, že cílem ani účelem pobytu nebude studium na vysokoškolské instituci, která je uvedena v této žádosti. Toto posouzení musí být založeno na souboru objektivních i subjektivních indicií a může vyžadovat vzájemnou spolupráci zúčastněných subjektů“. Úmysl státního příslušníka třetí země je oním subjektivním prvkem, který lze zpravidla vyvozovat z takových objektivních kritérií, jako je „jeho zápis do vysokoškolské instituce, zaplacené poplatky za studium, znalost jazyka hostitelského členského státu, řádný průběh jeho předchozích pobytů v některém z členských států Unie.“

b. Žalovaný použil nesprávný důvod pro zamítnutí žádosti žalobce

30. Správní orgány zamítly žádost žalobce podle § 56 odst. 1 písm. a) zákona o pobytu cizinců. Toto ustanovení upravuje několik samostatných důvodů pro neudělení víza: (i) cizinec se na požádání ministerstva nebo zastupitelského úřadu nedostaví k pohovoru, nebo (ii) nepředloží ve stanovené lhůtě doklady za účelem ověření údajů uvedených v žádosti o dlouhodobé vízum, nebo (iii) se i přes provedení pohovoru nebo vyhodnocení předložených dokladů *nepodaří tyto údaje ověřit*. Žalobci správní orgány neudělily vízum z třetího důvodu, tj. že se nepodařilo ověřit údaje uvedené v žádosti. Naplnění tohoto důvodu shledaly v tom,

že se jim nepodařilo ověřit údaj týkající se žalobcem deklarovaného účelu pobytu – studia. OAMP měl pochybnosti o dostatečné motivaci žalobce ke studiu.

31. Soud však dává za pravdu žalobci, že žádost o udělení víza za účelem studia nelze v případě existence pochybností o plnění budoucího účelu pobytu zamítnout na základě § 56 odst. 1 písm. a) zákona o pobytu cizinců. Se směrnicí jsou slučitelné pouze první dva z uvedených důvodů. Pokud se totiž cizinec nedostaví k pohovoru nebo ve stanovené lhůtě nepředloží doklady za účelem ověření údajů uvedených v žádosti o dlouhodobé vízum, pak žadatel vůbec neumožní správním orgánům posoudit skutečný cíl pobytu. Již samotná nesoučinnost žadatele tak musí být nutně důsledkem neudělení víza. Správní orgány totiž objektivně nemají možnost zkoumat žádost věcně.
32. Studijní směrnice ovšem nevyžaduje, aby student ve vztahu k účelu pobytu k žádosti o vízum dokládal kromě potvrzení o přijetí ke studiu na vysoké škole další skutečnosti dokazující jeho dostatečnou motivaci k tomuto studiu. Jen umožňuje, aby členské státy v případě pochybností ohledně důvodu žádosti provedly příslušné kontroly. Mohou požadovat doložení některých skutečností, aby v jednotlivých případech mohly posoudit, jakému studiu se žadatel hodlá věnovat, a mohly tak bojovat proti zneužívání nebo nesprávnému využívání řízení (bod 41 odůvodnění studijní směrnice). Dále směrnice stanoví, že pokud jsou informace poskytnuté žadatelem neúplné, členské státy by jej měly v přiměřené lhůtě informovat, jaké další informace požadují, a stanovit přiměřenou lhůtu pro jejich poskytnutí (čl. 34 odst. 3 a bod 42 odůvodnění studijní směrnice).
33. V případě pochybností o skutečném úmyslu žadatele plnit budoucí účel pobyt, tak lze žádost o dlouhodobé vízum zamítnout podle § 56 odst. 1 písm. h), podle kterého se dlouhodobé vízum cizinci neudělí jestliže „jsou zjištěny skutečnosti nasvědčující tomu, že cizinec po skončení pobytu stanoveného dlouhodobým vízem neopustí území nebo že dlouhodobé vízum hodlá zneužít k jinému účelu, než je uveden v žádosti o udělení dlouhodobého víza“. Toto ustanovení odpovídá článku 20 odst. 2 písm. f) studijní směrnice. Výraz „jsou zjištěny skutečnosti“ je proto třeba v souladu se směrnicí vykládat tak, že správní orgán má k dispozici *důkazy nebo závažné a objektivní důvody*. Nepostačuje tedy neschopnost správního orgánu ověřit budoucí plnění účelu pobytu ve smyslu § 56 odst. 1 písm. a) zákona o pobytu cizinců.
34. Proto pokud žadatel doloží všechny dokumenty, k jejichž předložení jej správní orgán konkrétně vyzval, má správní orgán povinnost tyto dokumenty věcně vyhodnotit. Dospěje-li na základě tohoto hodnocení k závěru, že žadatel hodlá povolení k pobytu zneužít k jinému než deklarovanému účelu, může jeho žádost zamítnout jedině podle § 56 odst. 1 písm. h) zákona o pobytu cizinců. Avšak pouze v případě, má-li k tomu objektivní a závažné důvody ve smyslu čl. 20 odst. 2 písm. f) studijní směrnice a rozsudku *Perle*.
35. Jestliže ovšem správní orgány rozhodly o neudělení víza podle nesprávného ustanovení, tak to samo o sobě nemusí být nutně důvodem pro zrušení jejich rozhodnutí. Žalovaný správně namítá, že z judikatury plyne, že použití nesprávného ustanovení způsobuje nezákonnost rozhodnutí pouze v případě, že mohlo mít za následek nesprávné posouzení pro věc rozhodujících skutkových či právních otázek.
36. Rozšířený senát Nejvyššího správního soudu totiž rozhodl, že „[p]oužití právního předpisu nebo jeho ustanovení, která na věc nedopadají, je důvodem zrušení přezkoumávaného rozhodnutí správního orgánu (rozsudku krajského soudu), mohlo-li mít za následek

nesprávné posouzení pro věc rozhodujících skutkových či právních otázek obsažených v námitkách. Soud nezruší takové rozhodnutí, u něhož je možné bez rozsáhlejšího doplňování řízení dospět k závěru, že i přes užití práva, které na věc nedopadá, by výsledek řízení při užití odpovídajícího práva byl týž.“ (usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 7. 2009, č. j. 8 Afs 51/2007-87).

37. Z rozhodnutí žalované je přitom patrné, že důvody uváděné žalovanou materiálně odpovídají spíše důvodům uvedeným v § 56 odst. 1 písm. h) zákona o pobytu cizinců. Bylo by proto formalistické zrušit rozhodnutí žalované, pokud by se pouze změnilo jedno písmeno ve výroku rozhodnutí, zatímco výsledek by zůstal stejný, tj. žalobce by vízum nedostal.
38. Soud se proto dále zaměřil na to, zda v případě žalobce skutečně existovaly důkazy nebo závažné a objektivní důvody domnívat se, že hodlá zneužít vízum k jinému účelu.

c. Žalovaná nedoložila důkazy nebo závažné a objektivní důvody o tom, že žalobce hodlá zneužít vízum k jinému účelu

39. Předně je nutno uvést, že spočívá-li důvod pro neudělení víza v pochybnostech o skutečné motivaci žadatele, ze znění § 56 odst. 1 písm. h) zákona o pobytu cizinců nevyplývá pro správní orgány povinnost zjišťovat, za jakým konkrétním účelem podle nich hodlá žadatel pobyt zneužít (rozsudek Městského soudu v Praze, ze dne 23. 3. 2018, č. j. 6 A 85/2015-34). Správní orgán tedy nemusí disponovat přímými důkazy, že úmysl žadatele je odlišný. Postačí mu konkrétní (objektivní i subjektivní) indicie, které však budou ve svém souhrnu natolik „stálé a závažné“, že umožní správnímu orgánu určit pravděpodobné úmysly žadatele, pokud jde o cíl jeho pobytu (srov. bod 59 stanoviska generálního advokáta ve věci *Perle*). Správní orgán by měl být přesvědčený o tom, že plánovaný účel pobytu cizince je jiný než ten deklarovaný (byť nemusí tento jiný účel specifikovat).
40. Lze si představit situaci, ve které k takovému závěru může správní orgán dospět již na základě obsahu pohovoru provedeného s cizincem na zastupitelském úřadu České republiky. Tak tomu bude tehdy, pokud skutečnosti o nenaplnění studijního účelu pobytu sám cizinec přímo nebo nepřímo při pohovoru uvede. K podloženému závěru o zneužití pobytu za jiným účelem nicméně může vést i kumulace řady dílčích, avšak závažných indicií – cizinec nezná buď vůbec nebo na potřebné úrovni jazyk, v němž se má studium realizovat, nedokáže uvěřitelně popsat svou motivaci ke studiu, nezná podrobně podmínky a průběh studia, nezaplatil poplatky za studium, neví, proč si vybral ke studiu Česko, nezná praktické podmínky života v Česku apod.
41. K domněnce o zneužití pobytu za jiným účelem, než je studijní účel, naopak nepostačuje pouze to, že cizinec odpovídá na otázky zastupitelského úřadu stručně či obecně. Přílišná stručnost, obecnost či rozpory ve výpovědi mohou být jednou z indicií nasvědčujících tomu, že deklarovaný účel pobytu cizince nebude plnit. V některých případech bude jistě indicií zcela zásadní. Zároveň je však v takové situaci na zastupitelském úřadu, aby vhodně volenými doplňujícími otázkami zjistil potřebné skutečnosti. A případně na OAMP či žalované, aby dalšími postupy (např. ve spolupráci s příslušnou vysokou školou) obstaraly další důkazy, na nichž je možné založit použití čl. 20 odst. 2 písm. f) studijní směrnice (srov. k tomu body 63 až 67 stanoviska generálního advokáta ve věci *Perle*).

42. Správní orgány založily své závěry v této věci na pohovoru provedeném se žalobcem dne 25. 4. 2024 na Velvyslanectví České republiky v Akkře. Jeho průběh zachycuje záznam z pohovoru. OAMP i žalovaná ve svých rozhodnutích uvedly totožné skutkové důvody, pro které měly odpovědi žalobce za nepřesvědčivé. Žalobce podle správních orgánů věrohodně neobjasnil svůj záměr absolvovat vybrané studium, neprokázal hlubší znalost obsahu a okolností plánovaného vzdělávání, a přes tvrzený zájem studovat studijní odbor týkající se konfliktů, neprokázal ani obecné znalosti aktuálního dění ve světě.
43. S tímto hodnocením soud nesouhlasí. Důvody, které správní orgány uvádějí na podporu svého závěru, že žalobce nehodlá plnit účel pobytu, jsou sice do jisté míry relevantní, samy o sobě však k tomuto závěru nepostačují.
44. Žalovanému lze dát obecně za pravdu, že budoucí student vysoké školy by měl dokázat popsat svou motivaci ke studiu a důvody, které ho vedly k výběru konkrétní školy, resp. zvoleného studijního programu. K žadatelem uváděným skutečnostem pak správní orgány mohou přihlížet při posuzování možného úmyslu zneužít pobytové oprávnění k jinému účelu, než je studium.
45. Lze také souhlasit s tím, že pokud se někdo hlásí na studijní program týkající se konfliktů a demokracie, dalo by se očekávat, že bude mít alespoň základní znalosti o světovém dění a alespoň těch nejznámějších aktivně probíhajících ozbrojených konfliktech. Takovými znalosti žalobce disponoval pouze velmi povrchně. K otázce na světové konflikty uvedl, že probíhají v Africe, např. v Burkině Faso, v Afganistánu a Pákistánu. K dotazu na palestinský konflikt pak nesprávně uvedl, že jde o náboženskou válku mezi Araby a muslimy. Na druhou stranu, není pravdou, že by si nevzpomněl na rusko-ukrajinský konflikt, jak uvádí OAMP. Uvedl, že je válka mezi Ruskem a druhým sousedním státem a později si vzpomněl, že tímto státem je Ukrajina. To, že žalobce konkrétně nevěděl, co je UNICEF a kde je sídlo OSN, podle soudu o ničem nevypovídá.
46. Odůvodnění rozhodnutí žalované i OAMP působí tendenčně. Oba správní orgány nepatřičně zdůrazňují i sebemenší nesrovnalosti v odpovědích žalobce, které podporují jejich závěr o zneužití víza. Zároveň se ale nevypořádaly se skutečnostmi, které tomuto závěru odporují. Žalobce kupříkladu podle soudu zcela dostatečně zdůvodnil, proč si pro studium vybral právě Česko a Masarykovu univerzitu. Konkrétně uvedl, že si zjistil, že Masarykova univerzita je po Karlově univerzitě jedna z nejlepších univerzit v Česku. Uvedl, že studijní podmínky jsou na Masarykově univerzitě dobré, Česko je klidná země a školné je dostupné (např. ve srovnání stejného kurzu s Univerzitou v Oslu). Také uváděl, že se původně chtěl zapsat na Univerzitu v Lucemburku, ale později zjistil, že náplň studia neodpovídá jeho kariérním ambicím. Při výběru konkrétní vysoké školy si tedy žalobce zjišťoval, jaké jsou podmínky studia v jiných zemích, resp. na jiných univerzitách v EU. Již to je podle soudu velmi silná indicie jeho úmyslu zde skutečně studovat.
47. Žalobce také znal názvy některých předmětů, které bude studovat. Konkrétně uvedl předměty: *Conflicts Analysis*, *Conflicts Management*, *Democratisation and De-democratilisation*, *Hybrid Warfare* nebo *Comparative Perspective on Democracy and Development*. Sice nevyjmenoval všechny předměty ze studijního plánu, to ovšem po budoucím studentovi ani nelze spravedlivě požadovat. Stačí, že je zřejmé, že žalobce se o své budoucí studium alespoň zevrubně zajímal. To potvrzuje i skutečnost, že žalobce poměrně přesně znal podmínky studia – věděl, že na konci studia musí mít 120 kreditů, přičemž každý semestr musí splnit minimálně 20 kreditů k úspěšnému zakončení semestru. Věděl také, že

volitelné předměty mají 7 kreditů a povinné 8. Též věděl, že dále musí napsat a obhájit diplomovou práci a složit závěrečné státní zkoušky.

48. Se správními orgány nelze souhlasit ani v tom, že by žalobce nedokázal dostatečně popsat svou motivaci ke studiu. Jako důvod pro volbu tohoto konkrétního studijního programu uvedl své kariérní ambice. Tvrdil, že by chtěl pracovat jako politický analytik a organizovat společenské mírové akce. Chtěl by pracovat pro mezinárodní nebo instituce nebo nevládní organizace sídlící v Africe a na mezinárodní platformě šířit mírové myšlenky a řešit konflikty. Vysvětlil také, proč se rozhodl pro studium v zahraničí a nikoli v zemi původu – uvedl, že celý vzdělávací proces prošel v Ghaně, ale studium v zahraničí mu otevře nové obzory a rozšíří povědomí o problematice. Diplom z dané české instituce je navíc vysoce uznávaný a pomůže mu v Africe.
49. Tuto odpověď žalobce soud nepovažuje ani přes výše uvedené nedostatečné znalosti světových konfliktů jako nevěrohodnou. Jak žalobce uváděl, i v současné době pracuje jako koordinátor společenských akcí. Jeho kariérní ambice proto do jisté míry souvisí s jeho aktuálním zaměstnáním. Zároveň je zřejmé, že se již během svého bakalářského studia věnoval humanitním vědám (ukončil bakalářský program Historie, náboženství a lidské hodnoty na Fakultě umění na Univerzitě v Cape Coast). Ani s ohledem na své zaměření si tedy nevybral studium zcela nesouvisejícího oboru. Žalobce také během pohovoru prokázal dobrou znalost anglického jazyka, ve kterém má budoucí studium probíhat. Z obsahu pohovoru neplyne, že by se zastupitelský úřad se žalobcem nemohl domluvit. Naopak se v něm píše, že žalobce angličtinu ovládá na dostatečné komunikativní úrovni.
50. Lze uznat, že na některé z položených otázek žalobce zcela neodpověděl, resp. jeho odpovědi byly neúplné nebo příliš obecné. Tak například na otázku „Povězte vše, co víte o vašem plánovaném studiu na české vysoké škole – Program, obor, obsah a forma studia?“ odpověděl pouze, že se jedná o dvouletý magisterský program. Také na dotaz ohledně průběhu studia, zakončení a nabytých vědomostí, uvedl pouze informace týkající se podmínek studia a potřebných kreditů (viz výše bod 47).
51. Byť jsou některé žalobcovy odpovědi obecnějšího rázu a v některých případech stručné (nevyčerpávají celou otázku), tak nejsou zjevně nevěrohodné. Soud kromě toho zdůrazňuje, že je to žalovaná, resp. OAMP, kdo nese důkazní břemeno ohledně prokázání, že žalobce hodlá vízum zneužít za jiným účelem, než je deklarované studium. Bylo proto zejména na zastupitelském úřadu, aby žalobci položil doplňující dotazy, nepovažoval-li jeho odpovědi za vyhovující. Soud si uvědomuje, že v tomto ohledu je situace komplikovaná v tom, že zatímco pohovor vede pracovník zastupitelského úřadu Česka, o žádosti rozhoduje – a tedy obsah pohovoru vyhodnocuje – jiný správní orgán. To však nemůže již k tíži žalobci. Pokud bude zastupitelský úřad používat formulářové otázky, aniž by obsah pohovoru vždy podle situace přizpůsobil konkrétním odpovědím žadatele, pak hrozí, že správní orgány své důkazní břemeno neunesou. Stejně jako se stalo i v případě žalobce.
52. V tomto případě sice je z obsahu pohovoru patrná jistá snaha zastupitelského úřadu získat od žalobce doplňující informace. Ovšem opět pouze obecným dotazem. Například k posledně uváděné odpovědi ohledně průběhu studia se zastupitelský úřad žalobce dotázal: „To je vše, co o studiu na VŠ v ČR víte nebo chcete něco dodat, doplnit?“. Načež žalobce dodal, že „[s]tudium mi dá širokou perspektivu, jak válečný konflikt sabotuje demokracii v zemi a jak se mu vyhnout.“ Žalobce přitom nemohl vědět, že správní orgány tuto odpověď budou považovat za nedostatečnou.

53. Jedinou skutečností, která v případě žalobce může u správních orgánů vyvolávat legitimní pochybnosti o upřímnosti úmyslu žalobce v Česku studovat, jsou jeho povrchní znalosti světových konfliktů. To však podle soudu bez dalšího nelze považovat za *závažný a objektivní důvod* k domněnce, že žalobce hodlá vízum zneužít k jinému účelu. K tomu by musely přistoupit další závažná skutková zjištění, která však soud v této věci nenalezl.
54. Soud si uvědomuje, že v případě, že o dlouhodobé vízum žádá člověk, který na území České republiky nikdy dříve nebyl a nestudoval zde, je posuzování žádosti ve vztahu k otázce plnění účelu náročné. Správní orgány musí v podstatě posuzovat budoucí chování cizince. Jak ovšem plyne ze studijní směrnice, na udělení pobytového oprávnění za účelem studia existuje právní nárok. Jestliže stát hodlá cizinci tento nárok odepřít, musí k tomu mít skutečně přesvědčivé důvody. Závěr o možném budoucím zneužití pobytového oprávnění k plnění jiného účelu musí z obsahu správního spisu (většinou právě z obsahu pohovoru s žadatelem) zřetelně plynout. Pokud z něj naopak plynou skutečnosti, které jsou s tímto závěrem v rozporu, nelze je zamlčet. Je naopak úkolem správních orgánů, aby se s nimi v odůvodnění svých rozhodnutí řádně vypořádaly a zdůvodnily, proč i přesto mají za to, že domněnka zneužití ob stojí. V případě žalobce přitom podle soudu takové skutečnosti existují a svým významem převáží ty, o které správní orgány opírají svůj závěr o zneužití víza.
55. Lze proto uzavřít, že ač měla žalovaná motivaci žalobce ke studiu za spornou, tak neodstranila důkazní deficit a *nepodařilo se jí opatřit dostatečné důkazy ani závažné a objektivní důvody pro domněnku podle čl. 20 odst. 2 písm. f) studijní směrnice*. Skutkový stav, z něhož žalovaná ve svém rozhodnutí vycházela, tak není dostačující pro neudělení dlouhodobého víza. A to nejen podle § 56 odst. 1 písm. a) zákona o pobytu cizinců, ale ani podle § 56 odst. 1 písm. h) téhož zákona.

VI. Závěr a náklady řízení

56. Soud z výše uvedených důvodů zrušil rozhodnutí žalované a věc vrátil žalované k dalšímu řízení. V dalším řízení žalovanou váže právní názor soudu.
57. Výrok o náhradě nákladů řízení vychází z § 60 odst. 1 soudního řádu správního. Žalobce byl ve věci úspěšný, proto mu vzniklo právo na náhradu nákladů řízení vůči žalovanému. Výrokem II. tohoto rozsudku soud uložil žalované povinnost uhradit žalobci náhradu nákladů řízení o žalobě v celkové výši 9 800 Kč. Tato částka se skládá ze soudního poplatku ve výši 3 000 Kč (za podání žaloby) a dále z částky 6 200 Kč za dva úkony právní služby právního zástupce žalobce – příprava a převzetí věci [§ 11 odst. 1 písm. b) advokátního tarifu] a podání žaloby [§ 11 odst. 1 písm. d) advokátního tarifu]. Odměna za jeden úkon právní pomoci činí 3 100 Kč. K částce 6 200 Kč třeba dále připočíst paušální náhrady hotových výdajů za dva úkony právní služby po 300 Kč (§ 13 odst. 4 advokátního tarifu). Částku 9 800 Kč tedy žalovaný uhradí k rukám zástupce žalobce JUDr. Huga Körbla do 30 dnů ode dne právní moci tohoto rozsudku.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku lze ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení podat kasační stížnost u Nejvyššího správního soudu. *Nejvyšší správní soud kasační stížnost proti tomuto rozsudku odmítne pro nepřijatelnost, pokud nebude svým významem podstatně přesahovat vlastní zájmy stěžovatele.* V řízení o kasační stížnosti musí stěžovatele zastupovat advokát. To neplatí,

pokud má stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které se vyžaduje pro výkon advokacie.

Brno 16. října 2024

Martin Kopa, v. r.
samosoudce